

Fracties PvdA en Natuurterreinen
per e-mail

Uw schrijven van : 2 juni 2020
Uw kenmerk :
Zaaknummer : 304510
Ons Kenmerk : 305358
Behandeld door : mevrouw H. Bron/de heer A.
Doorkiesnummer : 076 564 10 62
Datum : 9 juni 2020
Verzenddatum : 11 juni 2020

Onderwerp: Corona en rioolwater

Geachte fractievoorzitters,

Bij boven aangehaalde brief stelt u ons op grond van artikel 60 Reglement van Orde vragen over onderzoeken naar het Coronavirus in rioolwater. Wij hebben uw brief behandeld in onze vergadering van 9 juni 2020 en besloten u als volgt te antwoorden.

Achtergrond

KWR ontwikkelt onderzoeksmethode

Sinds begin februari doen de microbiologen van kennisonderneming KWR rioolwateronderzoek naar het SARS-Coronavirus-2, samen met de waterschappen en hun onderzoeksinstituut STOWA. Er zijn monsters genomen op verschillende rioolwaterzuiveringen in Nederland. In februari is gestart met 6 rioolwaterzuiveringen (RWZI's) onder meer in Rotterdam, Amsterdam en Tilburg.

De monsters die KWR uit het rioolwater verzamelt en analyseert, helpen om de verspreiding van het virus onder de gehele bevolking (van een stad) beter te begrijpen en vormen zo een waardevolle aanvulling op de metingen van het aantal geregistreerde COVID-19 patiënten bij de GGD's.

Wat meet onderzoeksmethode?

Verspreid over Nederland worden monsters uit het riool gehaald om erfelijk materiaal (RNA) van het virus in afvalwater op te sporen. Het riool wordt hierbij gezien als spiegel van de samenleving. Met het rioolwater dat aankomt bij de RWZI's kan de bevolking van een hele stad met één monster worden gescreend. Zo kan rioolonderzoek helpen bepalen in hoeverre COVID-19 in de bevolking voorkomt en of het toeneemt of afneemt.

De fragmenten RNA die in rioolwater worden gedetecteerd worden zeer snel afgebroken in dit milieu en zullen alleen stabiel zijn als ze worden beschermd door hun eiwitmantel (capside), dus alleen als het hele virus aanwezig is. Daarom impliceert het aantonen van deze specifieke RNA-fragmenten in rioolafvalwater dat hele virusdeeltjes aanwezig **waren**. En dus niet dat de hele virusdeeltjes aanwezig **zijn**: uit de informatie tot nu toe lijkt het niet erg waarschijnlijk dat coronavirusdeeltjes uit afvalwater nog actief zijn en mensen kunnen infecteren.

RIVM gebruikt methode voor dashboard

Uit de persconferentie die premier Mark Rutte en minister van volksgezondheid Hugo de Jonge dinsdag 19 mei gaven, bleek dat rioolwateronderzoek onderdeel wordt van het 'coronadashboard' dat het kabinet ontwikkelt om de verspreiding van het virus te monitoren. Het RIVM voert dit onderzoek uit, aan de hand van de door KWR ontwikkelde methode.

KWR doet vervolgonderzoek

KWR richt zich nu op vervolgonderzoek. Bijvoorbeeld naar de vraag of het riool zou kunnen dienen als een 'early warning' systeem. In de fase van afnemende besmettingen, blijkt dat de concentratie in het riool sneller daalt dan het aantal meldingen. KWR kan dat niet met zekerheid verklaren. Dit vergt nog verder onderzoek. Maar ook naar andere SARS-Cov-2 RNA-gerelateerde vragen van samenwerkingspartners, waarvan STOWA er één is.

Vraag:

De genoemde onderzoeken richten zich onder meer op steden als Rotterdam en Amsterdam. Zijn er ook studies in het werkgebied van Brabantse Delta verricht?

Antwoord:

KWR is in februari op een beperkt aantal locaties gestart met onderzoek. Het doel van dit onderzoek was het vinden van een correlatie met het aantal geregistreerde COVID-19 patiënten bij de GGD. Die correlatie bleek er te zijn en daarmee is er een nieuwe meetmethode voor het meten van de verspreiding van het virus onder de bevolking.

Het RIVM gebruikt nu deze methode voor onderzoek op een groter aantal RWZI's, verspreid over Nederland, als onderdeel van het 'coronadashboard', waaronder twee RWZI's van het waterschap.

Vraag:

Welke RWZI's zijn in ons gebied zijn daarbij betrokken?

Antwoord:

Het RIVM monitort vanaf 1 april alle provinciehoofdsteden en NIVEL (Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg) -locaties. Voor Waterschap Brabantse Delta, zonder provinciehoofdstad, worden twee zuiveringen meegenomen als NIVEL-locatie meegenomen:

- De rwzi Kaatsheuvel, vanwege de eerste bekende Nederlandse corona patiënt
- De rwzi Lage Zwaluwe, omdat dit aansluit bij een langlopend onderzoek vanuit een huisarts en de data dus hieraan gerelateerd kunnen worden.

Vraag:

In het kader van de onderzoeksresultaten: welke rol ziet het waterschap weggelegd binnen de corona-aanpak? Zijn er proeven gaande of scenario's in voorbereiding met betrekking tot een signalering en voorkoming van een tweede golf? Wordt hier ook in Unie-verband naar gekeken?

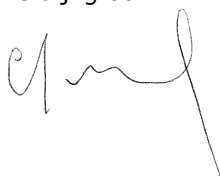
Antwoord:

Waterschappen kiezen er in de corona aanpak nadrukkelijk voor om samen te werken. Er worden daarom door Waterschap Brabantse Delta geen inhoudelijke activiteiten zelfstandig uitgevoerd, maar het waterschap draagt wel actief bij binnen een aantal samenwerkingsverbanden:

1. signalering hoort bij de taken van het RIVM. De waterschappen ondersteunen: dit gaat gezamenlijk, via de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB) . Op verzoek van het RIVM nemen we monsters op de rwzi's Kaatsheuvel en Lage Zwaluwe. De analyseresultaten vormen onderdeel van het RIVM-'coronadashboard'.
2. kennisontwikkeling van biologische processen in de waterketen. In nauwe samenwerking met de VvZB doet STOWA onderzoek, waar bij ook KWR betrokken is voor de uitvoering, naar het virus in de afvalwaterketen. Een voorbeeld is een TKI-onderzoek in de regio Rijnmond, waarin patiënten-onderzoek in een ziekenhuis en met huisartsen wordt gecombineerd met onderzoek in riolering, rwzi en onderzoek. Dit onderzoek is relevant voor het 'early-warning'-vraagstuk, maar ook voor kennis over virusafbraak tijdens het zuiveringsproces en de mate waarin we dat door processturing kunnen beïnvloeden. Het waterschap neemt soms deel in begeleidingscommissies van dergelijke onderzoeken, of volgt de onderzoeken en neemt kennis van de onderzoeksresultaten.
3. beheersing van risico's voor medewerkers hoort bij de taken van het waterschap. Onderzoek naar deze risico's gaat gezamenlijk, in nauwe samenwerking tussen de VvZB en STOWA. Dit leidt tot het aanpassen van de Arbo-catalogus, op het onderdeel 'werken met biologische agentia'.

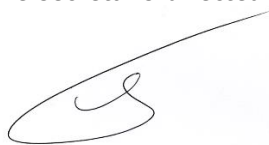
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uw brief en ons antwoord daarop worden geagendeerd al ingekomen stuk voor de vergadering van het algemeen bestuur van 1 juli 2020 en gepubliceerd op de website van het waterschap.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De dijkgraaf

drs. C.J.G.M. de Vet

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman